

Ordningslag 4 kap.

Ordning och säkerhet i viss kollektiv persontrafik

I propositionen till ordningslagen uttalades att det fanns ett klart behov av särskilda föreskrifter till skydd för ordningen och säkerheten i kollektivtrafiken. Det pekades också på att kollektivtrafiken i sig, med hänsyn till verksamhetens natur och den speciella miljö i vilken verksamheten bedrivs, är särskilt känslig för ordningsstörningar och beteenden som äventyrar människors säkerhet. Även om sådana störningar och beteenden framstår som måttliga ansågs de kunna innebära uppenbara risker för allmänheten.

Det bedömdes därför som angeläget att kunna ingripa mot företeelser av detta slag på ett **tidigt stadium**, dvs. redan innan ordningen har blivit påtagligt störd eller säkerheten blivit i någon högre grad äventyrad.

Ordningssvakten har med anledning av ovan ett stort ansvar att förebygga ordningsstörningar i kollektivtrafiken men även agera när sådana uppstår med korrekt lagstöd.

Vad är viss kollektivtrafik?

Med viss kollektivtrafik menas bussar, Tunnelbanestation, Spårväg, taxitrafik, yrkesmässig trafik för persontransport. Det gäller inte på pendeltåg då det går under järnvägslagen.

Vad är en trafiktjänsteman?

Med trafiktjänstemän avses förare, konduktörer, spärrvakter, stations- och plattformsvakter och annan personal som har till uppgift att svara för ordning och säkerhet inom trafikföretagets område eller dess verksamhet i övrigt. Förutsättningen är emellertid att trafiktjänstemannen bär uniform eller märke eller något annat tjänstetecken som tydligt visar att han har den angivna funktionen (se Berg, Ordningslagen (1993:1617) – en kommentar, 4 kap. 2 § Karnov 2024-01-01 JUNO). En trafiktjänsteman får ge trafikanter och andra anvisningar eller tillsägelser som behövs för att ordningen eller säkerheten i trafiken skall upprätthållas.

Ordningslag 4 kap. 4-6 §

Straffbart att

- Beträda spårområde
- Ta med sig farliga föremål
- Röka
- Skräpa ner
- Beträda spårfordonens utsida
- Ta sig innanför "spärrlinjen" på tunnelbanan utan att kunna uppvisa giltigt färdbevis
- Förtära alkohol (> 2,25%)
- Hindra trafiken

BÖTER

Vägras tillträde (OL 4 kap. 7 §)

Ordningsvakten kan vägra tillträde till ett trafikföretags område eller färdmedel om personen

- är berusad,
- medför farliga föremål, eller
- annars uppträder på ett sådant sätt att det finns anledning att befara att

Skyldighet att lämna (OL 4 kap. 8 §)

Den som är **berusad** eller **stör ordningen** eller **äventyrar säkerheten i trafiken** är skyldig att på uppmaning av en trafiktjänsteman lämna trafikföretagets område eller färdmedel.

Detsamma gäller den som har **brutit mot någon av 4–6 §§** eller som underlåtit att följa en anvisning eller tillsägelse av en trafiktjänsteman enligt 3 §, om

han kommer att störa ordningen eller äventyra säkerheten i trafiken.

överträdelsen eller underlåtelser har väsentlig betydelse för ordningen eller säkerheten i trafiken.

Ordningsvaktens befogenheter (OL 4 kap. 9 §)

Den som

- vägrat tillträde till enligt 7 § eller
- som uppmanats enligt 8 § att lämna trafikföretagets område
- eller färdmedel inte gör som han blir tillsagd,

får en polisman eller ordningsvakt **avvisa** eller **avlägsna** honom.

En ordningsvakt har, inom ramen för sitt uppdrag, självständigt och utan föregående tillträde vägrat eller uppmaning rätt att ingripa och uppmana en ordningsstörare att lämna området eller färdmedlet, och sedan, om uppmaningen inte följs, ingripa enligt 4 kap. 9 § ordningslagen. Detta eftersom ordningsvakter får användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller främja trygghet och liksom polisman har befogenhet att avvisa eller avlägsna en person som genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen från ett visst område eller utrymme, om det är nödvändigt för att ordningen ska kunna upprätthållas och hade haft att göra en självständig prövning av trafiktjänstemannens beslut om ett sådant hade funnits.

		BEFOGENHETER	ÅTGÄRD	BEFOGENHETER
	Brott mot OL	TRAFIKTJÄNSTEMAN	ORDNINGSVAKT	ORDNINGSVAKT
Om en person är berusad eller äventyrar ordningen eller säkerheten i trafiken.	4 kap 4 §	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person dricker alkohol ombord på det kollektiva färdmedlet eller då en person dricker alkohol inom trafikföretagets område.	4 kap 4 §	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person har gått in på en tunnelbanas spårområde eller den del av en spårvagns spårområde där det är tydligt markerat att allmänheten inte har tillträde.	4 kap 5 § - punkt 1	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person beträder en tunnelbanevagns eller spårvagns utsida, till exempel genom att sitta på taket på vagnen.	4 kap 5 § - punkt 2	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person rör vid manöveranordningar, signalanordningar eller andra liknande anordningar	4 kap 5 § - punkt 3	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person hindrar trafikens behöriga gång, till exempel genom att hindra tunnelbanedörrar från att stängas så att tunnelbanan inte kan lämna plattformen.	4 kap 5 § - punkt 3	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person tar med sig egendom ombord på det kollektiva färdmedlet som antingen kan vara farlig eller som är otymplig eller på något annat sätt kan orsaka en avsevärd olägenhet för medpassagerarna.	4 kap 6 § - punkt 1	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person röker inom en del av trafikföretagets område som är beläget inomhus eller under jord eller på andra färdmedel som ingår i taxitrafik .	4 kap 6 § - punkt 2	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person skräpar ned eller på något annat sätt förorenar ett kollektivt färdmedel eller inom trafikföretagets område.	4 kap 6 § - punkt 3	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
Om en person har tagit sig förbi spärrarna i tunnelbanesystemet utan att ha ett giltigt färdbevis.	4 kap 6 § - punkt 4	OL 4:3§	LOV 15§	OL 4:9§
		Anvisningar och tillsägelser	Behov/proportionalitet	Avvisa / avlägsna

Alkohol och ordningslag 4 kap. 4 §

Förtäring av alkoholdrycker får endast ske vid tillåten servering eller om trafikföretaget i särskilda fall har medgett intag av alkoholdrycker.

Förtäring på annan plats eller av egenmedhavda alkoholdrycker är straffbart med penningböter (OL 4:10) och ordningsvakten kan ta alkoholdrycken i beslag enligt stöd i 1958 års lag.

Alkoholdryck menas i OL 4 kap. vara mer än 2,25% alkohol. (Alkohollagen 1 kap 5 § och 10 a §)

Källhänvisningar

Ordningslag (1993:1617).